

Methodic of Folk Dance», «Theory and Methodic of Group Work», «Choreographer's Art»; it also contributes to the teacher's individual development and creative growth, and determines improvement of dancing skills, and challenges creativity of students' – future trainers of dancing groups.

The author differentiates the phases of choreographer's staging work on the basis of his original hopak composition addressed to train the students of Primary school department of Donbass State Pedagogical University. It allowed to represent the script of staging work, which contains description of preparatory phases of work (history of the dance, specifics of choreographic vocabulary, details of costumes), and thorough explanation of the structure of composition, comprising a slow lyrical part (all-female dance) and a quick rousing part (all-male dance), supplemented with schemes of dancers' movements on the stage.

As a conclusion it is proved that innovative work, improvisation and creation of new dance compositions appear as the horizon of creative development of choreography teacher in university, and fix the guidelines for the students to obtain correspondent proficiency in their future work as dance trainers.

Key words: Ukrainian folk dance, hopak, choreographer's staging work.

Стаття надійшла до редакції 19.02.2013 р.

Прийнята до друку 26.04.2013 р.

Рецензент – канд. мистецтвознав., доц. Гаврілова Л. Г.

УДК 378.011.3-051:687.016

Л. Ю. Прошунова, С. О. Мінкіна

**ЕТНОГРАФІЧНА ПРАКТИКА ЯК ПРОВІДНИЙ ЗАСІБ
РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНІХ
ДИЗАЙНЕРІВ ОДЯГУ**

Однією з ключових форм підготовки майбутніх дизайнерів одягу в галузі легкої промисловості є етнографічна практика. Вона спрямована перш за все, на цілісне опанування студентом професійною діяльністю. Адже традиційна форма навчання більше спрямована на вивчення кожної дисципліни окремо, що впливають на те, що студент опановує фрагментарно елементи дизайн-діяльності.

Основною метою етнографічної практики є формування у студентів цілісного сприймання сучасного культурного простору України, ознайомлення з художніми традиціями і особливостями історичної та обрядової середи, в якій сформувався традиційний народний одяг краю.

Етнографічна практика має на меті формування у студентів готовності до цілісного виконання ними комплексу функціональних обов'язків художника-модельєра: створення теоретичного та практичного підґрунтя для опанування історії мистецтва, історії костюму краю; історії декоративно-прикладного мистецтва краю; організація науково-дослідницької діяльності; практичне застосування поглиблених фундаментальних знань з фахових мистецьких дисциплін, набутих під час навчання в університеті; розвиток уміння самостійно розв'язувати навчально-виховні завдання; стимулювання потреби підвищення власної професійної компетентності; подальше програмування стратегії саморозвитку і самовдосконалення.

Необхідність проходження студентами етнографічної практики зумовлена тим, що останні роки в Україні зросла роль художньої культури і, зокрема, народної художньої творчості, як вагомого фактора зміцнення духовних основ українського способу життя.

У зв'язку з цим дизайнер одягу має нести відповідальність за наслідки своєї роботи, оскільки він впливає на рівень культури українського суспільства.

Слід зазначити, що аналіз робочих програм з етнографічної практики з спеціалізації 6.02027 у різних навчальних закладах України, переконливо засвідчує, що недостатньо уваги приділяється етнографічній практиці у якості провідного засобу розвитку професійних якостей майбутніх дизайнерів одягу.

Аналіз наукових джерел показав, що вчені Б. Тимків, М. Красіков, М. Чумаченко, Я. Красовська, О. Разумєєва приділяли увагу лише окремим аспектам з зазначеної проблеми: дослідженням регіональних особливостей окремих регіонів України або дослідженню окремих видів декоративно-прикладного мистецтва.

Однак у наукових роботах не приділялось достатньо уваги цілісному розгляду проблеми етнографічної практики, як провідного засобу розвитку професійних якостей майбутніх дизайнерів одягу.

Таким чином можна визначити мету нашої статті розглянути етнографічну практику як провідний засіб розвитку професійних якостей майбутніх дизайнерів одягу.

Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України (наказ Міністерства освіти України від 8.04.1993 № 93) та внесеними змінами (наказ Міністерства освіти від 20.12.1993 №351) вказано, що практика студентів є невід'ємною частиною процесу підготовки висококваліфікованих фахівців, забезпечення їх конкурентоспроможності та можливості працевлаштування на вітчизняному та європейському ринках праці [1, с.111-131].

Кваліфікаційна характеристика спеціальності 6.020207 «Дизайн», спеціалізації «Художнє моделювання одягу» передбачає підготовку бакалавра, спеціаліста. Положенням про проведення практики студентів

вищих навчальних закладів України, кваліфікаційної характеристики спеціальності 6.020207, а також навчальних планів спеціальності 6.020207 професійно-практична підготовка починається з навчальної (етнографічної (музейної) практики [2].

Етнографічна практика забезпечує підготовку до вивчення подальших спеціалізованих дисциплін, отримання нових знань з історії костюму та історії декоративно-прикладного мистецтва України і регіону, збір і цілеспрямований підбір матеріалів для виконання подальших курсових і дипломних проектів.

Завданнями етнографічної практики передбачено відвідування художніх та краєзнавчих музеїв області, ознайомлення з творчою діяльністю народних майстрів декоративно-прикладного мистецтва краю, відвідування майстер-класів.

Моделювання костюму – особливий вид декоративно-прикладного мистецтва, який потребує спеціальних знань, високої майстерності, фантазії та смаку. Художник-модельєр повинен бути одночасно скульптором, графіком і живописцем. Він зобов'язаний в досконалості знати пропорції тіла людини і створювати одяг, який відповідає лініям фігури людини і робить її ще більш красивою, привабливою. Всі окремі частини костюма повинні гармонійно поєднуватися між собою і слугувати тій же меті. І на кінець, дизайнер повинен мати відчуття кольору і створювати в кожній моделі єдиний живописний образ.

Велике значення для підготовки спеціалістів по моделюванню одягу має відвідування картинних галерей і виставок живопису. Треба звертати увагу студентів не тільки до змісту картини, цікавитися технікою її виконання, але і її живописними достоїнствами.

Постійне спілкування з мистецтвом, увага до оточуючої нас дійсності, до кольорових поєднань, які зустрічаються на кожному кроці, їх порівнювальна оцінка, обговорення – допоможуть студентам поступово виховувати в собі почуття кольору. Тільки тоді можна зрозуміти, як ріже око випадкові поєднання кольорів і чому любий одяг, якщо він поганий по кольору, позбавлений смаку.

Невичерпною скарбницею найрізноманітніших і високохудожніх взірців кольорових поєднань є колекції рушників і старовинного національного одягу. Український народ створював ці взірці, укладаючи у них свій природжений смак, використовуючи природні барвники. Тонкі гармонійні поєднання фарб в костюмах та предметах побуту можуть слугувати справжньою школою доброго смаку. Ознайомитися з ними можна в краєзнавчих музеях міста і області.

Музеї – це місце, де переплітаються мистецтво і традиції, а музейні колекції – «золота жила» для художників. Для майбутніх дизайнерів одягу музей має стати своєрідним місцем трансформації, де відчувається зв'язок з минулим, належність до міста, де живеш, місцем,

де можна черпати натхнення і в національному костюмі, і в звичаях і традиціях народу.

Студентам необхідно якнайкраще розуміти вишивальне мистецтво – одне із джерел для розвитку українського національного дизайну. Національно зорієнтований український митець має помітити у художній вишивці багатющий потенціал світовідчуття, символічність образу світу, неповторність національного характеру, етнокультурної ментальності. Дизайнер покликаний трансформувати ці художньо-естетичні особливості у форму і декор промислових виробів, які потраплять до широкого кола споживачів [2, с. 4].

Фах художника-модельєра найбільш мобільний і чутливий до будь-яких змін у суспільстві, а фактор моди активізує роботу художника. Особливості господарської діяльності народу, географічно-кліматичні умови і спосіб життя, культурні традиції формують людей та образ їх костюма. Прогресивні тенденції світової моди, в т.ч. гуманістичні, у плані естетики і екології формують до певних меж інтернаціональні ознаки вбрання, витворюють певні модні стереотипи, соціально-естетичну символіку матеріалів, форми, конструкції, кольору та ін. Однак, особливості етнічного образу людини, її менталітету, зрештою, родові традиції, генетично закладені у її світогляд, не можуть ігноруватися, вони залишаються базисом у формуванні і у розвитку сучасного мистецтва, зокрема, мистецтва моделювання костюма [3, с. 48].

Все вище сказане дозволяє зробити наступні висновки узагальнюючого характеру. Після проходження етнографічної практики студенти повинні:

мати уявлення про:

- декоративно-ужиткове мистецтво як сукупність екологічно і естетично довершених способів гармонізації природного і соціального довкілля;
- дизайн як культуротворчий фактор, як засіб масової комунікації суспільних груп, засіб об'єднання людей єдиним стилем і способом життєдіяльності;
- тектоніку формоутворення народного костюму як засіб художнього вираження матеріально-речовинної природи предметів;

знати:

- історію розвитку народного костюма краю;
- особливості комплексу жіночого та чоловічого народного одягу краю;
- особливості мотивів вишивок сорочок регіону;
- особливості вишиваних мотивів рушників краю;
- семантику та колорит вишиваних мотивів;
- види народної художньої творчості краю;

вміти:

- організовувати власну науково-дослідну та творчу роботу;

- проводити мистецтвознавчий пошук етнографічних матеріалів із наступною фіксацією необхідних даних, зарисовками та замальовками;
- формулювати задум;
- описати семантику вишиваних мотивів;
- розробити схему вишивки для моделі одягу;
- розробити схему вишивки для рушника;
- самостійно переймати знання в процесі спілкування з майстрами народної творчості;
- виступати з повідомленнями і проводити бесіди на культурологічні та мистецтвознавчі теми в навчальному колективі.

отримати навички:

- роботи із спеціальною літературою;
- замальовок з натури;
- копіювання народних узорів з костюмів, вишивок;
- побудови рапортних орнаментальних композицій;
- опису діяльності майстра народної творчості.

Перспективи подальших досліджень у зазначеному напрямку можуть бути спрямовані на вивчення педагогічних умов та технологій використання етнографічної практики в навчальному процесі у ВНЗ.

Список використаної літератури

1. Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах // Збірник законодавчих та нормативних актів про освіту. Випуск I. – Київ, 1994. – С. 111-131. **2. Лист** Міністерства освіти і науки України "Про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту)" №1/9-168 від 25.04.2001. **3. Антонович Є.** Етнодизайн. Експериментальна програма для 5-9-х класів. / Є. Антонович, В. Вдовченко, В. Тименко// Сільська школа України. – 2004. – № 21. **4. Тканко З.** Моделювання костюма в Україні XX століття: навч. посіб./ З. Тканко, О. Коровицький. – Львів : Брати Сиротинські і К, 2000. – 96 с.

Прошунова Л. Ю., Мінкіна С. О. Етнографічна практика як провідний засіб розвитку професійних якостей майбутніх дизайнерів одягу

Стаття присвячена етнографічній практиці як провідному засобу розвитку професійних якостей майбутніх дизайнерів одягу. Основна мета якої отримання нових знань з історії костюму та історії декоративно-прикладного мистецтва України і регіону, збір і цілеспрямований підбір матеріалів для виконання подальших курсових і дипломних проектів.

Ключові слова: декоративно-прикладне мистецтво, моделювання костюму, художник-модельєр, музейні колекції

Прошунова Л. Ю., Минкина С. А. Этнографическая практика как основной способ развития профессиональных качеств будущих дизайнеров одежды

Статья посвящена этнографической практике как мероприятие основная задача которой получение новых знаний по истории костюма и истории декоративно-прикладного искусства Украины и региона, сбор и направленный подбор материалов для выполнения дальнейших курсовых и дипломных проектов.

Ключевые слова: декоративно-прикладное искусство, моделирование костюма, художник-модельер, музейные коллекции.

Proshunova L. Y., Minkina S. O. Ethnographic Practice as a Key Way to Develop Professional Qualities of Future Fashion Designers

One of the key forms of future fashion designers in the field of light industry ethnographic practice. It is aimed primarily for the complete mastery of student employment. For more traditional form of teaching aimed at studying each discipline separately that affect what students learn fragmentary elements of design activities.

The main purpose of ethnographic practice is to develop in students a holistic perception of contemporary cultural space of Ukraine, exploring artistic traditions and features of historical and ceremonial Wednesday, which formed the traditional folk clothing edge.

The necessity of passing students ethnographic practice due to the fact that in recent years in Ukraine increased the role of culture, particularly folk must creativity as an important factor strengthen spiritual foundations of Ukrainian life.

Ethnographic practice provides preparation for further study specialized subjects, obtaining new knowledge from history and costume history of the decorative arts of Ukraine and the region, gathering and purposeful selection of materials to further their course and diploma projects.

Key words: arts and crafts, modeling clothes, fashion designer, museum collections.

Стаття надійшла до редакції 25.02.2013 р.

Прийнята до друку 26.04.2013 р.

Рецензент – канд. пед. наук, доц. Пономарьова О. М.